

KIPÇAK TÜRKÇESİ İLE YAZILMIŞ KİTÂBÜ'L-HAYL'İN YAZMALARINDA KARIŞIK DİL ÖZELLİKLERİNİN GÖRÜNÜMÜ

Can ÖZGÜR*

ÖZET

Kitabü'l – Hayl atçılık – veteriner hekimliği konusunda Türkçe yazılmış en eski eserlerden birisidir. Bu çalışmada Kitabü'l – Hayl'in yazmalarında geçen karışık (Oğuz – Kıpçak) dil özellikleri konusu ünlü değişimleri ve ünsüz değişimleri başlıkları altında ele alınıp incelenmektedir. Ünlü değişimlerinden 8; ünsüz değişimlerinden 13 tanesi tespit edilmiştir. Böylece Kıpçak Türkçesi ile yazılmış Kitabü'l – Hayl'in yazmalarında karışık dil özelliklerinin görünümü karşılıklı olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Kitabü'l – Hayl, ünlü değişimleri, ünsüz değişimler

ABSTRACT COMPLEX LANGUAGES FEATURES VIEWS IN KİTÂBÜ'L-HAYL'S MANUSCRIPTS WHICH WRITTEN BY KIPÇAK LANGUAGE

ABSTRACT

Kitabü'l – Hayl is one of the most archaic work about the horsemanship – veterinary medicine. In this study, complex languages (Oğuz – Kıpçak) features subject which sight in Kitabü'l – Hayl's manuscripts is handled and examined under the heading vowel and consonant changes. 8 of vowel changes; 13 of consonant changes have been identified. Consequently, appeared reciprocally complex languages features views in Kitabü'l – Hayl's manuscripts.

Key Words: Kitabü'l – Hayl, vowel changes, consonant changes

Giriş

Memlûk Kıpçakçası 13-15. yüzyıllar arasında Mısır ve Suriye'ye hâkim olan Memlûk Devletinin yönetici ve asker sınıfının konuştuğu ve yazdığı Türk şivesinin adıdır. Memlûk Kıpçakçasıyla sözlük ve gramerler, dinî eserler, edebî eser (Gülistan Tercümesi) ve okçuluk, atçılık kitapları yazılmıştır. (Eckmann 1996; Karamanlioğlu 1994; Öztöpcü 2002; Ercilasun 2004; Öztöpcü 2007).

Bu eserlerden birisi de Kitâbü'l-Hayl'dır. Atçılık ve veteriner hekimliği konusunda Türkçe yazılmış en eski eserlerden birisidir. Eserin biri İstanbul, diğeri Paris'te olmak üzere iki yazma

* Doç. Dr., ESOGÜ Fen-Ed. Fak. Türk Dili ve Ed. Böl. El-mek: kipcakistan1@hotmail.com

nüshası vardır. KH'in yazmaları karışık (Oğuz-Kıpçak) dil özelliklerini bir arada bulundurmaktadır. Karışık dillilik bir eser içerisinde karışık yani (ikili-çoklu) lehçe özelliklerinin bir arada bulunmasıdır. J. Eckmann İstanbul yazmasının Kıpçak Türkçesinin baskın olduğu karışık dille, Paris yazmasının ise Oğuz (Türkmen) Türkçesinin baskın olduğu karışık dille yazıldığına kısaca temas etmiştir (Eckmann 1996: 53, 54).

Paris yazmasının tıpkıbasım, transkripsiyonlu metni, tercüme ve gramatikal indeksi 2002 yılında Can Özgür tarafından yayımlanmıştır. Yazar, 2003 yılında aynı kitaba dil incelemesi de ilave ederek ikinci baskısını çıkarmıştır (Özgür 2003). İstanbul yazmasının ilmî yayınları Öztopçu (1993) ve Delice (2003) tarafından yapılmıştır.

Hazırlanan bu incelemede daha önce işlenmeyen bir konu, her iki yazmada geçen (Oğuz-Kıpçak) dil özellikleri karşılaştırılmıştır. Bunun için yazmalar gerek kendi içinde gerekse karşılıklı olarak taranmıştır. Toplanan veriler makale kapsamında fonetik yönden ele alınmıştır. Kıpçak sahasında yazılmış eserlerin genel dil özellikleri temel alınarak, ünlü değişimleri ve ünsüz değişimleri başlıkları altında farklılıklar ve benzerlikler tespit edilmeye çalışılmıştır.

1. Ünlü Değişimleri

Araştırmada KH'in iki yazmasında geçen (Kıpçak-Oğuz) karışık dil özelliklerine ait kelime ve şekiller bire bir karşılaştırılmıştır. Bununla ilgili yazmaların kendi içinde geçen ikili şekillerde geçtikleri yerler yanlarında belirtilmiştir. Karşılıklı olarak geçen şekillerde ise sol yandaki örnekler İstanbul yazmasında geçen örneği sağ yanda verilen örnekler ise aynı kelimenin Paris yazmasındaki karşılığını göstermektedir. İstanbul yazmasındaki kelime ve şekillerin Paris yazmasındaki karşılıklarında Paris yazmasındaki yaprak ve satır numaraları verilmiştir. Bazen de kelime ve şekiller önemine göre sayı olarak ifade edilmiştir.

1.1. Ünlü Düzleşmesi

1.1.1. -u->-ı-

Her iki metinde karşılıklı geçen şekiller şöyledir: **aru: arı (66a/9, 71a/8); burun: burın** 'evvel, önce' (74b/7); **bınduq: bındıq** 'fındık' (73b/4).

İstanbul yazmasında aynı kelimenin iki örneği de **bınduq (77a/7, 97a/1)** şeklinde geçerken Paris yazmasındaki diğer örnek **bınduq (92b/5)** şeklindedir.

1.2. Ünlü Yuvarlaklaşması

1.2.1. -ı->-u-;

oquğanda **oquğanda (66a/2)**

oqumaq **oqumaq (85a/3, 85b/3)**

1.2.2. -i->-ü-;

İstanbul ve Paris yazmasında **yöri~ yörü-, yörit~yörüt-** şekilleri karışık olarak geçmektedir.

çiprek **çüprek (91a/6)**

yörimek **yörümek (93b/6, 93b/6, 97b/8)**

Turkish Studies

yöritmek **yörütmek (98a/9)**

1. 2. 3. -i>-u

İstanbul Yazması: **çiprek** 'bez parçası, paçavra' (95b/6); **çüprek** (95a/8); **çüpreke** (85b/7). Her iki metinde karşılıklı olarak şu örnekler geçmektedir.

sarı **saru (68a/5)**

1.2.4. a->u-

Tek bir kelime örneği geçmektedir. Karşılıklı olarak: **añ añ** 'atın öksürürken çıkardığı ses': **uñ uñ (80a/4)**.

1.2.5. -e->-ö-

Karşılıklı olarak **gevdessin: gövdesin (90b/3)** kelimesinde görülmektedir.

1.3. Ünlü Daralması

1.3.1. -a->-ı-

Karşılıklı metinde tek bir kelime örneği geçmektedir. **taraklu: tırağalu (64b/8); taraklu: tarığalu (69b/13)**.

1.4. Ünlü Genişlemesi

1.4.1. i->e/-i->-e-

Memlûk Kıpçak sahasında yazılmış eserler kelime başı ve ilk hecede görülen **e/i** probleminde daha çok **/i/** tarafındadır. KH'in her iki yazması da karışık diyalektle yazılmıştır. Yazmalara bakıldığında **/e/** ile yazılmış kelimelerin daha fazla olduğu görülmektedir. İstanbul yazmasında Paris yazmasına göre **/i/**'li şekiller biraz daha fazladır. Paris yazmasında ikili şekil bulunmamaktadır. İstanbul yazmasında ise birkaç kelime ikili şekle rastlanmaktadır.

it- (tüm örnekler) **edip (85a/6)**

kiyik (69b/3) **keyikge (72a/2)**

kiz (86a/9) **kez (diğer tüm örnekler)**

Paris yazmasında **it-** fiili tüm çekimli şekillerinde **/i/** ile gösterilmektedir. Buna karşılık **kiyik** ve **kiz** şeklinde İstanbul yazmasında geçen kelimeler **/e/** ile. Her iki yazmada karşılıklı olarak geçen şekiller:

bişinçi **beşinci (91b/5)**

edip **idip (80b/6)**

1.5. Ünlü Düşmesi

İstanbul yazmasında geçen iki kelimenin Paris yazmasındaki karşılıklarında ünlü düşmesi olayı görülmektedir.

ķayıtmak	ķaytmak (93b/8)
yüğüruk	yügrük (64b/9)
Karşılıklı olarak iki metinde vurgusuz orta hece vokalinin düşen- düşmeyen birkaç örneği bulunmaktadır.	
ađrı	ađrı (83a/2)
burunı	burnı (87b/8)
yađnı	yađmı (92a/8)

1.6. Ünlü Türemesi

Ünlü türemesi olayı Türkçeye daha çok yabancı dilden geçen kelimelerde görölmektedir. KH'ın İstanbul yazmasında geçen bazı Arapça kökenli kelimelerin Paris yazmasındaki karşılıklarında /-ı-/ ünlüsü türemektedir.

'aybdan	'ayıbdan (73a/3)
'ayblu	'ayıblu (70b/5, 73b/2)
'aybsuz	'ayıbsuz (96b/4)
faşl	faşıl (78b/9)
hâyır	hâyır (63b/9)
şabr	şabır (89a/3)

2. Ünsüz Deđişmeleri

2.1. Tonlulaşma

2.1.1. t->d-

Kelime başında **t->d-** tonlulaşması Batı (Oğuz) Türkçesini diğer Türk lehçelerinden ayıran en önemli ses değişmesidir. KH'ın İstanbul yazması **t-**'li ve **d-**'li geçen kelimeler bakımından karışık bir görünüm göstermektedir. Yalnız **t-** ünsüzüyle geçen kelimeler daha çoğunluktur. Değişik gramer şekillerinde farklı kelimelere ait birçok ikili örneğe rastlanmaktadır.

t'aşak (4 tane)	daşak (1 tane)
tegin (1 tane)	degin (2 tane)
dek (1 tane)	teginç (1 tane)
deginç (4 tane)	degenç (1 tane)
tegül (1 tane)	degül (2 tane)
tepren- (3 tane)	depren- (1 tane)
tepret- (5 tane)	depret- (1 tane)
teri (2 tane)	deri (1 tane)
ti- (2 tane)	di- (diğer tüm örnekler)
tile- (2 tane)	dile- (1 tane)

Turkish Studies

tiş (20 tane)	diş (7 tane)	
tişleyici (1 tane)	dişleyici (2 tane)	dişler (2 tane)
tiz (2 tane)	diz (2 tane)	
tök- (5 tane)	dök- (4 tane)	
turur (19 tane)	durur (5 tane)	
tut- (3 tane)	dut- (4 tane)	
tutağ (1 tane)	dudağ (3 tane)	
tutul- (2 tane)	dutul- (1 tane)	
türlü (3 tane)	dürlü (1 tane)	
tüş- (5 tane)	düş- (6 tane)	
tütünle- (1 tane)	dütünle- (1 tane)	
tüz (3 tane)	tüz (9 tane)	

Paris yazmasında daha az ikili örnek görülmektedir.

taşak (3 tane)	daşak (2 tane)
tay (1 tane)	day (1 tane)
tırnağ (1 tane)	dırnağ (13 tane)
ti- (yok)	di- (tüm örnekler)
tiş (yok)	diş (tüm örnekler)
tiz (3 tane)	diz (1 tane)
tur- (2 tane)	dur- (diğer tüm örnekler)
tut- (1 tane)	dut- (6 tane)
tutağ (1 tane)	dudağ (2 tane)
tüş- (yok)	düş- (tüm örnekler)

Her iki metne karşılıklı olarak bakıldığında KH'n İstanbul yazmasında kelime başında **t-** ile geçen kelimelerin Paris yazmasında **d-** şeklinde tonlulararak geliştiği görülmektedir. Bununla ilgili 70 civarındaki farklı şekillere ait tüm örneklerde bu değişme tespit edilmektedir.

tar	dar (97b/8)
terisi	derisi (71a/6)
tepmek	depme (67b/4)
turur	durur (15 tane)
tururlar	dururlar (68a/8, 65a/9)

vs. gibi.

Tersi yönde ise yalnız iki örnek geçmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/1 Winter 2012

dudağları **tutağları (71a/2)**
dağ idip **tağ idip (84a/3)**

2.1.2 -t->-d-

İstanbul yazmasında iki kelimedede ikili örnek görülmektedir.

butı (76a/6) **budı (3 tane)** **budında (81b/1)**
ısıtıp (86b/5) **ısıdup (96a/8)**

Paris yazmasında aynı örneklerin görünümü ise şöyledir:

butı (2 tane) **budı (2 tane)** **budında (1 tane)**
ısıtıp (1 tane) **ısıdup (1 tane)**

Karşılıklı olarak ise yalnız ters yönde bir örnek geçmektedir.

budı **butı (71b/2)**

2.1.3. k->g-

KH'n İstanbul yazmasında kelime başında **t-** ile geçen kelimeler Paris yazmasında **d-** olarak geçmektedir. Aynı zamanda İstanbul yazmasında bazı kelimelerin yazımında **g-** ünsüzünü **k-** ünsüzünden ayırmak için kef harfinin altına üç nokta konulmuştur.

nağehān (68b/3) **öğrenür (98b/5)** gibi.

Bunlara bağlı olarak iki yazma üzerinde karşılıklı olarak Oğuzcaya ait diğer bir önemli özellik olan **k->g-**'nin de olması gerektiğini söylenebilir. Paris yazması üzerinde yapılan kitap çalışmasında Oğuzcalaşma dikkate alınsa da Genel Türkiye Türkçesinde **k-** ünsüzünü koruyan kelimeleri **k-** diğerlerinin **g-** ile gösterilmesi tercih edilmiştir.

İki yazmada karşılıklı olarak:

kerek **gerek**
kötür- **götür-**
kibi **gibi**
kişi **kişi**
küçlü **güçlü**
kirpük **kirpük** gibi.

2.1.4. -k->-ğ-

İstanbul yazmasında tek bir kelimenin çekimli şekillerinde **-k-** ünsüzü iki ünlü arasında tonlulaşmaktadır.

çağır (88b/6, 89a/5, 96a/7) **çağırdan (89a/1, 92b/6, 93a/2)** **çağırı (89b/4)**

Paris yazmasındaki karşılıklarında tonlulaşma görülmemektedir. Bununla ilgili karşılıklı olarak şu örnekler geçmektedir.

Turkish Studies

aķı	ađı (67a/2)
ayaķı	ayađı (67b/3, 69a/2, 70a/2,79b/7,80a/8)
ayaķını	ayağını(80b/6, 97a/3)
daŗaķı	daŗađı (71a/5)
ķulaķı	ķulađı (68a/7, 71a/2, 80a/1)
ķulaķın	ķulađın (79b/2)
ķulaķına	ķulađına (85a/2, 85b/4, 85b/4)
tırnaķı	dırnağı (71a/5)
yumurtķa	yumurtđa (72a/8)

Ters yönde ise karşılıklı olarak yalnız iki örnek bulunmaktadır.

ķayđular	ķayķu (77b/1)
ķıçđırıp	ķıçķırıp (85b/3)

2.1.5. -ç->-c-

KH'n İstanbul yazmasında Paris yazmasına göre /ç/ ünsüzü ile yazılmış kelimeler daha çok geçmektedir. İki metinde de /ç/ ünsüzünün /c/ ile yazılmış örnekleri bulunmaktadır. Karşılıklı olarak geçen şu şekillerde **t->d-** değişmesine paralel olarak **-ç->-c-** değişmesi tespit edilmektedir.

ançılayın	ancılayın (82a/4)
baķıçaç	baķıcađaz (66b/8)
bişinçi	beşinci (91b/5)
dördünçi	dördünci (96b/6)
dörtinçi	dördünci (91b/5)
ikinçi	ikinci (91a/8, 94a/8)
kiçe	gice (90b/8)
onunçu	onuncı (75a/9)
tilinçe	dilince (65b/3, 65b/7)
üçünçi	üçünci (81a/9, 94a/9, 96b/5)
yaşayınçaç	yaşayıcak (74b/5)
yiriyinçek	yöriyicek (69a/2)
yöriyiçegez	yöriyicek (69a/4)

Turkish Studies

İstanbul yazmasında aşağıdaki kelime tek örneğin dışında daima **çim** harfi ile yazılmıştır.

niçe (diğer tüm örnekler) nice (77b/2)

Bu kelime Paris yazmasında tüm örneklerde **çim** harfi ile geçmektedir.

2.2. Süreklileşme/Akıcılaşma

b->m-

Kıpçak Türkçesiyle yazılmış eserlerin diğer bir özelliği sekonder /m-/ sesi tarafında olmasıdır. İstanbul yazmasında bazı kelimelerde ikili şekiller görülmektedir.

bin- (yok) min- (tüm örnekler)

munuñ (81a/6) bu (diğer tüm örnekler)

beñzer (67a/9, 76a/9) mengzer (69b/3)

beñzeyip (77a/3) mengzeyip (79a/3)

Paris yazmasında:

bin- (2 tane) min- (değişik gramer şekillerinde 11 tane)

beñzer (2 tane) meñzer (1 tane)

İstanbul yazmasında geçen 2 örneğin Paris yazmasındaki karşılıklarında **m->b-** değişmesi görülmektedir.

mengzeyip beñzeyüp (75a/8)

munuñ bunuñ (77a/7)

Tersi yönde ise örnek geçmemektedir.

2.3. Sızıcılaşma

2.3.1. b->v-

İstanbul ve Paris yazması kelime başı **b-> v-** gelişmesi bakımından farklılık göstermemektedir. Her iki metinde de karşılıklı geçen örnekler birbirinin aynısıdır.

bar- (yok) bar- (yok)

varur (2 tane) varur (2 tane)

vir- (yok) vir- (yok)

birdi birdi (65b/6)

birip birip (95a/7)

2.3.2. -k->-h-

İstanbul yazmasında sızıcılaşma ile ilgili şu örnekler bulunmaktadır.

aķar (93a/6) aħar (84a/5)

Turkish Studies

yoğaru, yoğarisında, yoğarudan, yoğarıdañı (tek örnek)

Paris yazmasında: **añsar (tek örnek) aqsar (yok) yoğaru** kelimesi ise yalnız tek örnekte **yoğaru** şeklindedir.

Karşılıklı olarak:

aqsar **añsar (79b/9)**
yoğarudan **yoğarudan (74a/2)**

Ters yönde iki örnek bulunmaktadır.

yoğardañı **yoğarudağı (75b/6)**
aşağadañı **aşağadağı (75b/5)**

2.4. Ünsüz düşmesi**2.4.1 b->ø**

Her iki metinde de **b-** sesi çoğunlukla kendini muhafaza etmektedir. İstanbul yazmasında **bol-** fiilinin 8 değişik gramer kullanılışında **b-** sesi düşmektedir. **olan (74b/5, 74b/7); oldukları için (68b/7); olğan (74b/8); olçaq (75a/7); olmağa (98a/6); olmasa (99a/3); olmuş (94a/6); olup (73b/9).**

Paris yazmasında 9 kere düştüğü görülmektedir. **ola (91b/4); oldukları için (65b/4); olmağa (94a/4); olmağay (67b/2); olmasa (70a/4, 95a/2); olmuş (89b/4); olsa (72a/7); olup (70a/4, 73b/3); olur (71b/3).**

İstanbul yazmasında **bol-** fiiliyle geçen bazı gramer şekillerinin Paris yazmasındaki karşılıklarında **b-** sesi düşmektedir. Ters yönde örneğe ise rastlanılmamaktadır.

bol **ol (71b/4)**
bolğay **ola (91b/4)**
bolmasa **olmasa (70a/4)**
bolsa **olsa (72a/7)**
bolup **olup (73b/3)**

Ünsüz düşmesine ait karşılıklı olarak şu örnekler geçmektedir.

2.4.2. y-> ø

yırağ **ırağ (80b/6)**
yinçükünde **inçükünde (79a/8)**
yiti **iti (67a/5)**

2.4.3. -r-> ø

birle **bile (84a/4)**

2.4.4. -g-> ø**Turkish Studies**

ilgerü	ilerü (95b/8)
2.4.5. –ğ> ø	
aruğ	arı (68a/1)

2.5. Ünsüz İkizleşmesi

Aslı **apağ** ‘bembeyaz’ olan kelime ünsüz ikizleşmesiyle **appağ** (79a/6) şeklinde İstanbul yazmasında geçmektedir. Paris yazmasında ise **apağ** (75b/2) şeklindedir.

2.6. Hece Düşmesi (haplologie)

KH’in her iki yazmasında karşılıklı olarak geçen örneklere bakıldığında hece düşmesi olayının İstanbul yazmasında yoğun bir şekilde görüldüğü tespit edilmektedir. Karşılıklı geçen şekillerde Paris yazmasında birkaç istisna dışında hece düşmesine rastlanmamaktadır.

andan durur	andandur (64a/1)
andandur	andan durur (70a/6)
atdur	at durur (71b/8-9)
budur	bu durur (85b/8)
dertdür	renc durur (80a/9)
oldur	ol durur (72a/2, 76b/2, 77a/6, 78a/4, 79a/8,79b/9, 80b/4, 80b/9, 81a/2, 81b/9, 86a/4, 87b/7, 89b/6, 90b/2, 91a/9, 97b/5) vs gibi.

2.7. ğ->g-

İstanbul yazmasında bazı kelimelerde g- sesini k- sesinden ayırmak için üç noktalı kef işareti kullanılmıştır. Paris yazmasında böyle bir ayırım ve işaret yoktur.

ğerek	gerek (85a/5, 85b/5, 89b/6)
ğün	gün(86b/4)
nağehān	nāgāh (65b/2)
öğrenür	ögrenur (94b/3)
öğretmek	öğretmek (97a/1)

2.8. ng> ñ

İstanbul yazmasında birkaç örnekte **damak nazal n** sesi **nun+kef** ile yazılmıştır. Paris yazmasında **nun+kef** ile yazılmış tek bir kelime örneği geçmektedir. İstanbul yazması ile Paris yazmasında karşılıklı olarak **ng> ñ** değişmesi görülmektedir.

Karşılıklı olarak farklılık gösteren şekiller şunlardır:

ingsek	(Paris'te yok)
mengzeyip	beñzeyüp (75a/8)
mengzer	meñzer (67a/1)
tengri	teñri (64a/2, 65b/5)
yüngül	yengül (69a/2)

Sonuç

KH'n yazmaları gerek kendi içinde gerekse karşılıklı olarak birçok karışık (Oğuz-Kıpçak) dil özelliği barındırmaktadır. Fonetik yönden yapılan karşılaştırmada ünlü değişmelerinden 8, ünsüz değişmelerinden 13 tanesi tespit edilmiştir.

Eldeki verilere göre şunlar ifade edilebilir:

1. KH'n İstanbul ve Paris yazmalarında kelime başı ve ilk hecede /e/ ile yazılmış kelimeler daha fazladır. İstanbul yazmasında Paris yazmasına göre /i/ ile yazılmış kelime ve şekiller biraz daha fazladır. Yalnız İstanbul yazmasında ikili şekillere rastlanmaktadır.

2. İstanbul yazmasında **bol-** fiiliyle geçen yalnız 5 örneğin Paris yazmasındaki karşılıklarında **b-** sesi düşmektedir.

3. İstanbul yazmasında geçen yalnız 2 örneğin Paris yazmasındaki karşılıklarında b->m- değişmesi görülmektedir.

4. İstanbul yazmasında bazı kelimelerde **g** sesi için **üç noktalı kef** kullanılmış, birkaç kelimedede ise **damak n** sesi **nun+kef** ile yazılmıştır.

5. Paris yazmasında **-k->-ğ-** tonlulaşması ve ünsüz düşmesi olayıyla daha yoğun olarak karşılaşılmaktadır.

6. Birkaç istisna dışında İstanbul yazmasına göre Paris yazmasında hece düşmesi olayına rastlanmamaktadır.

7. Karışık dil özellikleri bakımından en çarpıcı nokta, hem **t-** ile hem **d-** ile yazılmış kelime ve şekillerin bir arada bulunmasıdır. Her iki yazmada da **t-** ve **d-** ile yazılmış birçok ikili şekil bulunmaktadır. İstanbul yazmasında Paris yazmasına göre **t-** ünsüzüyle geçen kelimeler çoğunluktadır. Aynı şekilde İstanbul yazmasında daha fazla ikili örnek vardır. İstanbul yazmasında **t-** ile geçen kelime ve şekillerin Paris yazmasında karşılıkları **d-** şeklinde yumuşayarak gelişme göstermiştir. Bu gelişme Paris yazmasını İstanbul yazmasından ayıran en büyük fonetik farklılıktır.

KAYNAKÇA

- DELİCE H. İbrahim (2003). **Hulasa Okçuluk ve Atçılık**, İstanbul: Kitabevi (Bayrak Matbaası).
- ECKMANN J. (1996). **Harezmi, Kıpçak, Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar**, (Haz. O. Fikri Sertkaya), Ankara: TDK Yayınları.
- ERCİLASUN Ahmet B. (2004). **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, Ankara: Akçağ yayınları.

(İstanbul Yazması). Bayezid Devlet Kütüphanesi Veliyüddin Efendi Bölümü, No: 3176, 66b-102b.

KARAMANLIOĞLU F. Ali (1994). **Kıpçak Türkçesi Grameri**, Ankara:TDK Yayınları.

ÖZGÜR Can (2003). **Kitâbü'l-Hayl (Memlûk Kıpçakçasıyla Yazılmış İlk Türk At ve Atçılık Eserinin Paris Yazması)**, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul: Çantay (Basımevi).

ÖZTOPÇU Kurtuluş (1993). "A Fourteenth- Century Mamluk Kipchak Treatise on Veterinary Sciences: Kitâb fi-Riyâzeti'l-Hayl", **Türklük Bilgisi Araştırmaları**, 17, 153-170.

ÖZTOPÇU Kurtuluş (2002). **Kitâb Fî 'İlm An-Nuşşâb**, İstanbul: Şafak Ofset.

ÖZTOPÇU Kurtuluş (2007). "Kısa Memlûk Kıpçakçası Grameri ", **Türk Dilleri Araştırmaları**, Cilt 17, 249-282.